

1 DLETENJE

Slabo orodje je cesta k zamudi, mojstra ukrade in delavca utruji.

1.1 NAMEN

- odrezovanje:
  - manjših površin
  - težko dostopnih delov
  - ročno odrezovanje

1.2 POSTOPEK OBDELAVE

- **Kako ravnati z dletom**
  - deli dleta:
    1. **Rezilo (delovno rob)** – To je oster del dleta, ki je namenjen rezanju ali oblikovanju lesa.
    2. **Telo (rezilo)** – Osrednji del dleta, ki zagotavlja stabilnost in prenaša silo med rezilom in ročajem. Pri **dletu** sta stranski ploskvi telesa poševni, kar je v pomoč pri odrezovanju v ostrih kotih obdelovanca. Pri **dolbilu** sta ti dve ploskvi veno pravokotni na hrbtno stran telesa in pomagata zagotoviti odrezovanje stranskih ploskev pri zarezi.
    3. **Petišče (vrat)** – Prehodni del med rezilom in ročajem, ki povezuje oba dela in absorbira udarce.
    4. **Ročaj** – Namenjen je držanju in vodenju dleta med delom, pogosto je izdelan iz lesa ali plastike.
    5. **Okovje (obroč)** – Kovinski obroč na ročaju, ki preprečuje poškodbe ročaja pri udarjanju s kladivom.
  - osnovna postavitve pri odrezovanju (drža)
  - odrezovanje proti sredini obdelovanca
  - sekanje vlaken
  - kako zagotoviti pravokotnost
  - koliko lahko še odsekavamo
  - zakaj mora biti zadnje odsekavanje izredno tanko
  - prekrivanje rezila

1.3 Brušenje

Sestoji iz treh glavnih odbelovalnih postopkov: - grobo brušenje, - fino brušenje, - poliranje

1.3.1 Grobo brušenje

- zagotovimo obliko (kot rezila)
- okvirna granulacija cca.: 250
- mogoče z dvojnimi dvojnimi kotom:
  - 25° za prvi kot in
  - 30° za drugi kot.

1.3.2 Fino brušenje

- zagotovimo rob rezila
- ustvarimo iglo
- granulacija cca.: 1000

1.3.3 Poliranje

- odstanimo iglo
- granulacija cca.: 8000

1.3.4 NALOGA: Uporaba dleta

1. Opišite sestavne dele dleta in katere so bistvene lastnosti le-teh:

- ročaj,
- rezilo,
  - stranska poševna ploskev,
  - rezilna ploskev,
  - rezalni rob.

2. Opišite vsaj eno tehniko odrezavanja lesnih vlaken z dletom.

- zarisovnanje,
- rokovanje,

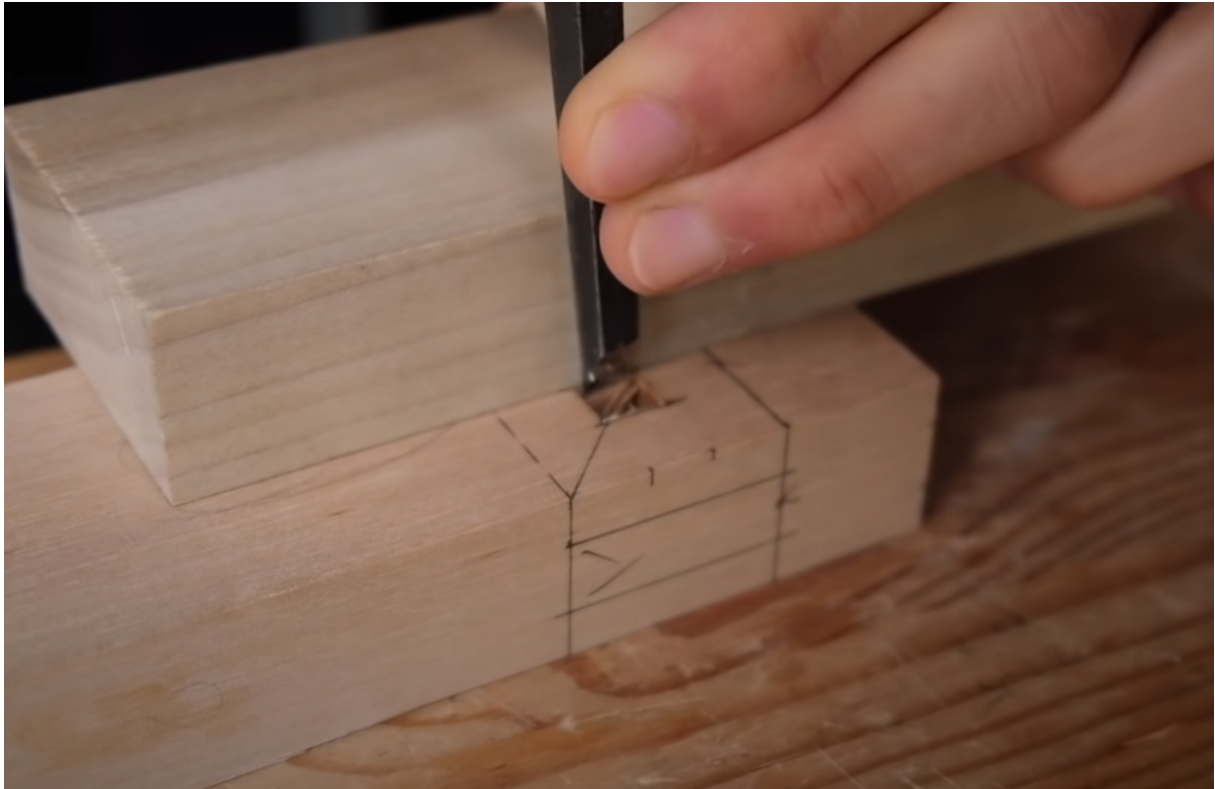
- odrezavanje,
- čiščenje,
- uporaba pripomočkov...

1.3.5 Spahovanje ravne ploskve

- odrezujemo le 0.5 mm (ali celo manj)
- roka zadaj
- roka za vodenje
- sila iz zadnje noge
- nihanje levo desno
- prekrivavanje dleta z že odrezano površino
- uporabimo lahko prst da ustavimo dleto
- v nasprotnem primeru vlakna iztrgajmo

1.3.6 Dletenje navpične ploskve

- ni nujno držati za ročaj
- raje držimo za rezilo
- prvih nekaj zasekov - kot ploskev-dleto naj bo 90°
- naslednji zaseki so lahko celo kako 1° večji
- lahko si pomagamo s pravokotnim blokom, ki ga postavimo na načrtan rob, kot to vidimo na sl. 1

Slika 1: Dletenje pravokotne zareze.

- zareza z nožkom (vlakna)
- odstranimo kar se da z žago
- zadnji 1mm pa z dletom..
- razpolavljamo dolžino materiala, ki ga moramo odrezati
- režemo od strani, da držimo pravokotnost
- prvi udarec rahel (premaknemo linijo)
- nato malo več...
- šele nato veliko

1.3.7 Dolbenje zareze

- [Kako izdelati zarezo](#)

1.4 NASTAVITVE ORODJA

- kot klina = 20° - 30°
- 25° in 30°